

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри управління та адміністрування

завідувачка кафедри

С. О. Осипенко

протокол №1 від 1.09.2025 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Навчальна практика <i>обов'язковий</i>
Рівень освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	D3 Менеджмент
Освітня програма	«Менеджмент підприємств і організацій»
Рік викладання	2025-2026
Семестр	3
Викладач	Щебликіна З. В.
Профайл викладача	http://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-ekonomiki/sklad-kafedri-ekonomiki/shheblykina-zoya-viktorivna/
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	063 02 31 294 shheblykina_zoia@mdpu.org.ua Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, WhatsApp, e-mail
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5221

АНОТАЦІЯ ДО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми «Менеджмент підприємств і організацій»

Навчальна практика є початковим етапом практичного ознайомлення студентів з обраною спеціальністю, формування у здобувачів активного ставлення до здобуття високого рівня наукових і професійних знань, умінь й навичок для майбутньої практичної діяльності в галузі управління та адміністрування що є необхідною умовою у підготовці майбутніх фахівців- менеджерів різних рівнів управління підприємством (організацією);

Навчальна практика спрямована на формування загальних і спеціальних компетенцій в питаннях менеджменту підприємств і організацій.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Навчальна практика є складовою частиною навчального процесу, що передбачає ознайомлення здобувачів вищої освіти з обраною спеціальністю, отримання професійних знань і навичок, ознайомлення із сучасними технологіями, що використовуються на підприємствах і організаціях. Навчальна практика спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами за час навчання, формування професійних умінь і навичок за відповідною спеціальністю.

Метою практики є поглиблення, закріплення та доповнення знань, отриманих під час навчання, оволодіння сучасними методами та навиками пошуку та опрацювання інформації з різних джерел за допомогою інформаційних технологій, формування готовності здобувачів до самостійної діяльності за фахом, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Головними завданнями діяльності МДПУ імені Богдана Хмельницького у вирішенні питань практичної підготовки здобувачів вищої освіти є інтеграція навчального процесу і сучасного виробництва, удосконалення методичного забезпечення практики і документування згідно з вимогами міжнародного стандарту ISO 9001:2015.

Завдання навчальної практики:

- ознайомлення з системою організації та механізмом управління підприємством;
- проведенні комплексного аналізу діяльності підприємства, оцінки його стану;
- виявлення проблем і тенденцій розвитку підприємства;
- формування навичок використання сучасного методичного інструментарію опрацювання інформації і моделювання економічної поведінки підприємства за різних ринкових ситуацій;
- ознайомлення студентів з кваліфікаційними вимогами та основними видами і змістом діяльності менеджера.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Загальні компетентності

- ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
- ЗК5.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10.** Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК12.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності

- СК1.** Здатність визначати та описувати характеристики організації.
- СК2.** Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
- СК4.** Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
- СК5.** Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.
- СК7.** Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- СК12.** Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Якісна освіта, гідна праця та економічне зростання, партнерство заради сталого розвитку.

Результати навчання

- Р3.** Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
- Р4.** Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
- Р5.** Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
- Р6.** Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
- Р8.** Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
- Р16.** Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним
- Р17.** Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

SOFT SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

1. Комунікація
2. Критичне мислення

3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Управління знаннями
7. Робота в режимі невизначеності
8. Самоаналіз і саморефлексія.

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

	Загальна кількість годин
Кількість годин Денна форма	90/3
Кількість годин Заочна форма	90/3

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.
- Вчасно виконувати завдання семінарів та завдань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, що регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-opriyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

БЛОК 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Основні поняття менеджменту організації. Менеджмент як організація управління підприємством. Суб'єкт та об'єкт управління. Закони, закономірності та принципи менеджменту організації. Менеджмент в організації. Закономірності управління організацією. Принципи управління. Функції та технології менеджменту організації. Методи менеджменту організації: економічні, організаційно-розпорядчі, соціально - психологічні, правові. Менеджмент організації як система.

Тема 2. Поняття і класифікація організацій. Сутність організації. Формальні й неформальні організації. Група керівників, виробнича (цільова) група, комітет. Механізм створення формальних і неформальних організацій. Види організацій та їх об'єднань. Класифікація організацій за різними ознаками. Характеристика основних елементів механізму функціонування різних організаційно-правових форм підприємницької діяльності: асоціації, корпорації, концерни, промислово-фінансові групи, асоційовані підприємства, холдингові компанії тощо. Особливості діяльності організації на різних етапах її життєвого циклу: народження, дитинство, юність, рання зрілість, зрілість, старіння, відродження. Основні характеристики організацій. Модель організації як відкритої системи. Фактори зовнішнього середовища (макросередовище) організації. Модель внутрішнього середовища організації. Характеристика рівнів управління.

Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання. Підприємство: суть, характерні ознаки, функції. Суть підприємства як суб'єкта господарювання. Підприємство, як об'єкт управління. Порівняльні особливості функціонування підприємства в різних економічних системах. Основні специфічні функції підприємства. Нормативно-правова регламентація створення та діяльності підприємства. Процедура створення підприємства, як юридичної особи, три основні стадії: підготовча, установча, організаційна. Підприємства і принципи їх діяльності. Державне регулювання діяльності підприємств. Механізми державного регулювання підприємництва. Чинники, що впливають на суб'єктів підприємницької діяльності. Вплив держави на економіку підприємств.

Тема 4. Управління підприємствами різних організаційно-правових форм. Характеристика організаційно-правових форм підприємств в Україні. Підприємства, що засновані на приватній власності. Підприємства, засновані на колективній власності. Підприємства, засновані на загальнодержавній власності. Підприємства, засновані на комунальній власності. Характеристика організаційно-правових форм господарювання. Форми об'єднання підприємств в Україні: асоціація, корпорація, консорціум, концерн, холдингова компанія, промислово-фінансова група. Форми організації підприємництва. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності: індивідуальне підприємництво; партнерства; корпорації. Нові форми підтримки підприємництва. Кластерна модель об'єднання підприємств. Бізнес-центр. Бізнес-інкубатори. Технологічні парки. Технологічні поліси.

Тема 5. Характеристика основних підсистем менеджменту організації. Управлінська підсистема. Основні характеристики та напрями оцінювання управлінської підсистеми системи менеджменту організації. Фінансова підсистема. Показники, що характеризують фінансову підсистему. Операційна підсистема. Операційна система як сукупність трьох взаємопов'язаних підсистем: переробної, підсистеми забезпечення та підсистеми планування і контролю. Маркетингова підсистема. Основні елементи маркетингової підсистеми менеджменту організації. Інформаційна підсистема. Рівень надійності інформаційної підсистеми. Підсистема логістики. Показники, що характеризують логістичну підсистему. Інноваційна підсистема. Ефективність інноваційної підсистеми. Інвестиційна підсистема.

БЛОК 2 ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Тема 6. Стратегічний менеджмент в системі організації. Роль та місце стратегічного менеджменту в організації. Характерні риси системи стратегічного управління. Основні складові моделі стратегічного менеджменту в організації. Об'єкти стратегічного управління. Три групи основних об'єктів стратегічного управління: організація, стратегічні господарські підрозділи (СГП), функціональні сфери організації. Стратегії організації. Процес планування стратегії. Класифікація стратегій організації. Процес формування стратегії конкурентоспроможності організації. Підходи до управління реалізацією стратегічних змін в організації.

Тема 7. Кадровий менеджмент. Управління персоналом як чинник ефективного менеджменту. Завдання менеджменту персоналу. Три групи методів: адміністративні, економічні і соціально-психологічні. Кадрова політика підприємства. Основні завдання кадрової політики. Механізм реалізації кадрової політики. Типи кадрової політики: пасивна, реактивна, превентивна, активна. Особливості кадрової політики в умовах кризового стану підприємства. Кадрове планування в організації. Три види планування: стратегічне (перспективне); тактичне (середньострокове); поточне (оперативне). Комплектування організації персоналом. Основні методи добору персоналу, їхні переваги та недоліки. Управління дисципліною персоналу. Кадровий аудит. Основні кадрові процеси, напрями аудиту.

Тема 8. Антикризове управління організацією. Ризикозахищеність організації. Основні положення антикризового управління на підприємстві. Три фази розвитку кризи на рівні мікроекономічної системи: прихована криза (або криза ефективності); криза платоспроможності; криза розрахунку (загроза банкрутства, неплатоспроможність). Антикризове регулювання. Підсистеми антикризового управління. Програма антикризових заходів. Ризикозахищеність організації. Причини, що зумовлюють ризик за сферою прояву. Видова класифікація та характеристика ризиків. Підходи до управління ризиками. Основні етапи ризик-менеджменту та їх характеристики.

Тема 9. Управління конкурентоспроможністю організації. Конкурентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки. Підходи до класифікації конкурентоспроможності. Змістовне наповнення дефініції «конкурентоспроможність підприємства». Основні рівні конкурентоспроможності підприємства. Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства. Класифікація чинників конкурентоспроможності підприємства. Критерії та показники конкурентоспроможності підприємства. Етапи та методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства. Специфічні особливості забезпечення конкурентоспроможності бізнес-організацій різних типів. Типологія бізнесових організацій.

Тема 10. Ефективність управління організацією. Діагностика якості менеджменту організації. Зміст категорій «ефективність», «ефективність управління». Підходи до оцінки ефективності управління організацією. Критерії та показники оцінки управлінської праці. Оцінка ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства. Чинники підвищення ефективності діяльності підприємств (суб'єктів господарювання). Діагностика якості менеджменту організації.

ЗАДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

До програми навчальної практики також входить індивідуальне завдання з метою надбання студентами поглиблених знань, умінь і навичок самостійного вирішення управлінських проблем для формування логічного мислення, вміння аналізувати виробничу ситуацію та робити конкретні висновки і пропозиції прикладного характеру (обсяг – 10-15 сторінок). Матеріали індивідуальних завдань повинні використовуватися у докладах та наукових статтях. Тему індивідуального завдання студент отримує на кафедрі за згодою керівника

практикою.

Тематика індивідуальних завдань

1. Розробка плану заходів щодо виведення підприємства зі стану кризи.
2. Розробка інноваційної стратегії організації.
3. Резерви та фактори підвищення ефективності управління організацією.
4. Удосконалення організаційного механізму управління виробничим підприємством.
5. Підвищення ефективності управління підприємством.
6. Формування системи мотивації праці у менеджменті підприємства.
7. Удосконалення стратегії підготовки та перепідготовки персоналу в системі підприємства.
8. Удосконалення організаційної структури управління підприємством.
9. Інформаційне забезпечення системи менеджменту підприємства.
10. Формування життєвого циклу розвитку підприємства.
11. Формування та шляхи використання фінансових ресурсів підприємства.
12. Застосування сучасних технологій відбору персоналу для потреб підприємства.
13. Сучасні методи мотивування персоналу організації.
14. Специфіка комунікацій на різних рівнях менеджменту.
15. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств через інноваційну діяльність.
16. Стратегічні рішення на підприємстві та фактори впливу на їх прийняття.
17. Розробка програми соціального розвитку підприємства.
18. Формування стратегії реалізації потенціалу підприємства.
19. Напрями оптимізації структури інвестиційних ресурсів підприємства.
20. Розробка політики управління реальними інвестиціями виробничого підприємства.
21. Мотиваційний механізм підприємства та шляхи його удосконалення.
22. Оптимізація організаційної структури управління підприємством.
23. Розробка бізнес-плану реструктуризації підприємства.
24. Комунікаційні процеси на підприємстві та шляхи їх удосконалення.
25. Оцінка ефективності управління персоналом організації.
26. Управління рекламною діяльністю підприємства.
27. Управління підприємством в умовах санації.
28. Формування ефективної системи оплати праці в організації.
29. Оптимізація управлінських рішень як чинник підвищення ефективності функціонування підприємства.
30. Вплив життєвого циклу організації на її конкурентоспроможність.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	За обраною темою згідно тематики індивідуальних завдань, розробити схеми або таблиці, що розкривають їх сутність (10 балів).
2	Виконання творчого завдання: підготовка есе, презентація (10 балів).
3	Виконання практико-орієнтованого завдання (розрахунок техніко-економічних показників) (10 балів).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ.

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
Р3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.	пояснення, спостереження і аналіз випадків, демонстрація, навчальні дискусії, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), підбір і проведення інтерактивних вправ, самоконтроль Підсумковий контроль: Захист звіту з практики, залік
Р4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.	опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота здобувачів	Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), проведення інтерактивних вправ захист презентацій, самоконтроль Підсумковий контроль: Захист звіту з практики, залік
Р5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.	проблемний виклад, демонстрація, метод вправ, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни, самостійна робота здобувачів	Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль, практико-орієнтовані завдання, підбір і проведення інтерактивних вправ, самоконтроль Підсумковий контроль: Захист звіту з практики, залік
Р6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.	пояснення, спостереження і аналіз випадків, демонстрація, навчальні дискусії, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, виконання	Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), самоконтроль Підсумковий контроль: Захист звіту з

	індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	практики, залік
P8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.	пояснення, методи інтерактивного навчання, метод вправ, створення ситуації зацікавленості, демонстраційні методи, виконання індивідуальних завдань, проблемний виклад	Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, практичний контроль, практико-орієнтовані завдання, підбір і проведення інтерактивних вправ, самоконтроль Підсумковий контроль: Захист звіту з практики, залік,
P16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним	проблемний виклад, пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни	Поточний контроль: захист презентації, доповідь, самоконтроль. Підсумковий контроль: Захист звіту з практики, залік,
P17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.	проблемний виклад, демонстрація, метод вправ, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни, самостійна робота здобувачів	Поточний контроль: практичний контроль, виконання практико-орієнтованих завдань, самоконтроль. Підсумковий контроль: Оцінювання практичних навичок. Оцінювання змісту та/або презентації результатів виконаних завдань та досліджень під час навчальної практики. Захист результатів практики. Залік.

Підсумковий контроль знань: залік

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами

навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, раліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ ОК) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань (залік (З)/екзамен (Е)).

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента				
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню			Частина 1. Теоретичні засади менеджменту.	Частина 2 Функціональний менеджмент
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):			
	Виконання творчого завдання: підготовка есе, доповіді, бесіда з елементами дискусії.		5	5
	Виконання індивідуального науково-дослідного завдання.		5	5
	Презентація результатів виконаних завдань та досліджень.		5	5
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):			
	За обраною темою згідно тематики індивідуальних завдань, розробити схеми або таблиці, що розкривають їх сутність		10	
	Виконання творчого завдання: підготовка есе, презентація		10	
	Виконання практико-орієнтованого завдання (ситуаційні завдання, кейси)		10	
	Підсумковий контроль: залік (максимальний бал – 40)			40
Загальний бал (максимальний бал – 100)			100	

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента «Навчальна практика» оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
<p>Проекти/відео-презентації з актуальних проблем менеджменту, розробка схем і таблиць</p>	<p>Максимально 10 балів: 9-10 балів - завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, 8 балів - завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, 6-7 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати знання на практиці, пов’язані з особливостями і засобами управлінської діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. 3-4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. 2-3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв’язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням явищ в контексті професійних завдань. 0 балів – відповідь відсутня</p>
<p>Практико-орієнтовані завдання Творче завдання</p>	<p>Максимально 5 балів: – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння здобувача визначати та аналізувати теоретичні засади, пов’язані з особливостями управлінської діяльності в процесі еволюційного розвитку Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не</p>

	<p>завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань.</p> <ul style="list-style-type: none"> – 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. – 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням управлінських думок в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня
--	---

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Після завершення строків практики студенти доповідають про виконання програми практики. Форма звітності – надання складеного звіту, оцінений та підписаний керівником практики від кафедри. Підсумки практики підводяться в процесі складання студентом заліку (40 бал.) комісії, яка призначається завідувачем кафедри.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	відмінно	9-10	36-40
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	добре	8	33-35
<p>Достатній рівень</p>	добре	6-7	30-32

Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.			
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також в WhatsApp-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна

1. Балабанова Л. В., Сардак О.В. Управління персоналом : [навч. посіб.] / К. : Центр учбової літератури, 2020. 468 с
2. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 466 с.
3. Бізнес-планування та управління проектами: [навч. посіб.] / П. Г. Ільчук. Львів: Новий Світ - 2000, 2020. 216 с.
4. Комунікативний менеджмент: [навчально-методичний посібник для студентів економічного факультету освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 073 Менеджмент] [Електронний ресурс] / Олійник Н. Ю. Кам'янецьПодільський, 2020. 112 с. Режим доступу: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639606/mod_resource/content/0/Komunikatyvnyi-menedzhment-navch.posib.pdf.
5. Маркетинг. [Навчальний посібник] [Електронний ресурс] / Старостіна А.О., Кравченко В.А., Пригара О.Ю., Ярош-Дмитренко Л.О. К.: «НВП «Інтерсервіс», 2018. 216 с. Режим доступу: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639609/mod_resource/content/0/Маркетинг_навчальний-посібник.pdf.
6. Менеджмент : Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
7. Менеджмент персоналу : навчальний посібник / Укл. О.В. Безпалько, А.Д. Бергер, Т.М. Березяно, Ю.М. Гринюк, Д.Г. Грищенко, О.І. Драган, А.С. Зеніна-Біліченко, Л.М. Мазник, Л.І. Тертична, О.М. Соломка, О.А. Чигринець [За. заг. ред. О.І. Драган]. Київ : МПП «ЛИНО», 2022. 612 с.
8. Снітко Є.О., Завгородня Є.Є. Операційний менеджмент: навчально-методичний посібник. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 184 с.
9. Сенишин О.С. Маркетинг: [навч. посібник] [Електронний ресурс] / Сенишин О.С., Кривешко О.В. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с. Режим доступу: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639607/mod_resource/content/0/MARKETING_NAVCH.POSIBNYK_SENYSHYN-KRYVESHKO_FINAL_ALL.pdf.

10. Сумець О.М. Проектування операційних систем : підруч. Київ : Університет «КРОК», 2021. 32 с.
11. Управління персоналом : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, М. І. Дзямулич, О.А. Хілуха, П.М. Косінський; за заг. ред. О. М. Шубалого. – Луцьк : ЛНТУ, 2023. – 414 с.

Допоміжна

12. Лановська, Г. І., Багацька К.В., Касьянова А.О. Управління вартістю підприємства. Практикум. К.: КНТЕУ, 2020. 28 с.\
13. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2018. 554 с.
14. Черниш С.С. Економічний аналіз. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 310 с.

Електронні ресурси:

15. Журнал «Ефективна економіка». Офіційний сайт: URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/>
16. Національний депозитарій України "Smida". Офіційний сайт. URL : <http://smida.gov.ua>. <http://www.smida.gov.ua>.
17. Законодавство України Офіційний сайт: URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
19. Інтернет-портал для управлінців Management.com.ua / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.management.com.ua/about.php>.
20. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> – Класифікатор професій ДК 003:2010.

Повний список основної і додаткової літератури можна отримати у викладача або на сторінці дистанційної освіти <https://v.gd/Wxvnwy>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdp.u.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Щебликіна І.О., Щебликіна З.В., Грінберг І. О. The theoretical essence and the importance of intellectual property in the activities of domestic enterprises. Вісник Запорізького національного університету. *Економічні науки*. Запоріжжя: Запорізький національний університет. № 3 (47), 2020. (С.63-67) (стаття, фахове видання, Index Copernicus). <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2020-3-47-10>
<https://journalsofznu.zp.ua/index.php/economics/article/view/1410>
2. Щебликіна І.О., Щебликіна З.В., Лабенська Ю.Д. Peculiarities of the organization of marketing activities of the tobacco products market Financial Strategies of Innovative Economic Development. (*Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки : збірник наукових праць*. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 1 (53). 124 с. (С. 111-116) (стаття, фахове видання, Index Copernicus). <https://doi.org/10.26661/240287-2022-1-53-20> <https://journalsofznu.zp.ua/index.php/economics/article/view/2879>
3. Щебликіна З.В. Впровадження технології антисипативного управління підприємством як необхідна умова сучасного менеджменту Збірник матеріалів XVII Міжнародної науково-практичної конференції «*Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях*» Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2022. 13-14 жовтня 2022 року (С.34-37)
4. Щебликіна З.В., Підгаєцька Т.О. Роль системного підходу в управлінні трудовими ресурсами Збірник матеріалів XVII Міжнародної науково-практичної конференції «*Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях*» Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2022. 13-14 жовтня 2022 р., Запоріжжя (С.224-226)

5. Щєбликіна З.В., Андрієвський А.Ю., Віслогузова М.О., Денисенко М.С. Шляхи удосконалення системи формування кадрових ресурсів підприємства Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції “Сучасні технології управління соціально- економічним розвитком України в умовах глобальних викликів сьогодення” 22-23 грудня 2022 року, м. Мелітополь. (С.13-16)
6. Щєбликіна З.В., Підгаєцька Т.О., Цахно О.В. Роль мотивації персоналу в кризовий період Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції “Сучасні технології управління соціально- економічним розвитком України в умовах глобальних викликів сьогодення” 22-23 грудня 2022 року, м. Мелітополь. (С.54-56)
7. Щєбликіна З.В. Щєбликіна І.О. Соціальна відповідальність як необхідна умова функціонування підприємств в умовах викликів III Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні технології управління соціально-економічним розвитком України в умовах глобальних викликів сьогодення» 23-24 листопада 2023р., Запоріжжя (С.96-101)
8. Щєбликіна З.В., Смоляр К.А., Дьомін І.В., Корвегін Д.А. Управління логістикою в системі виробничого менеджменту. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні технології управління соціально-економічним розвитком України в умовах глобальних викликів сьогодення» 23-24 листопада 2023р., Запоріжжя (С.55-59)
9. Щєбликіна З.В., Зарецький Р. Д. Сучасні тенденції формування лідерства III Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні технології управління соціально-економічним розвитком України в умовах глобальних викликів сьогодення» 23-24 листопада 2023р., Запоріжжя (С.86-90)
10. Щєбликіна І.О., Щєбликіна З.В., Innovative culture and its significance in the innovative development of the enterprise Financial Strategies of Innovative Economic Development Financial Strategies of Innovative Economic Development. *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки : збірник наукових праць*. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2024. № 4 (64). 126 с. (С.32-38) Збірник наукових праць входить до міжнародної індексації INDEX COPERNICUS (ПОЛЬЩА) Index Copernicus Value 2018 – 72,75 (ICV 2017 – 55,96) <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2024-4-64-05> --<https://journalsofznu.zp.ua/index.php/economics/article/view/4472>
11. Щєбликіна З.В. Щєбликіна І.О. Ринок праці в сучасних умовах трансформаційних змін Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Європейський досвід управління персоналом та перспективи його імплементації в Україні» 9 березня. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024.(С. 144-150)
12. Щєбликіна З.В. Щєбликіна І.О. Соціальний аспект управління персоналом вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану «Теорія і практика розбудови екосистеми соціальної сфери в умовах повоєнного відродження України» [Електронний ресурс]: зб. тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 17–18 квітня 2024 р.). Київ: КНЕУ2024. (С. 402-404)
13. Щєбликіна З.В., Підгаєцька Т.О. Стратегічне управління в умовах нестабільності: виклики та можливості Збірник матеріалів XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Управління соціально-економічним розвитком регіонів і держави» 18–19 квітня 2024 р. Запоріжжя (С.236-237)
14. Щєбликіна З.В., Щєбликіна І.О. Формування дієвого інструментарію управління персоналом як першочергове завдання менеджменту II Міжнародна науково-практична конференція «Сучасна вища освіта: досягнення, виклики та перспективи розвитку в умовах невизначеності» 04-05 жовтня 2024р., Запоріжжя - Мелітополь – Київ (С. 105-109)
15. Щєбликіна З.В., Зарецький Р.Д. Сучасні тенденції формування лідерства III Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні технології управління соціально-економічним розвитком України в умовах глобальних викликів сьогодення» 23-24 листопада 2023р., Запоріжжя (С.86-90)

16. Щєбликіна З.В., Зарецький Р.Д. Управління конфліктами як складова сучасного менеджменту Матеріали ІV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні технології управління соціально-економічним розвитком України в умовах глобальних викликів сьогодення» 21-22 листопада 2024р., Запоріжжя (С. 93-96)